

25. 10. 2026 - Když se Bůh stane tvým zlatem

Zdeněk Žamboch

„Odlož do prachu svá zlatá zrnka, mezi potoční skaliska ofírské zlato. Pak bude Všemocný sám tvým zlatem, bude ti hromadou stříbra. Ve Všemocném najdeš svoje blaho, budeš pozvedat svoji tvář k Bohu.“ (Jób 22,24–26)

Milé sestry a bratři,

myslím, že kniha Jób pravděpodobně nebude ta nejoblíbenější, kterou otevřeme, když chceme slyšet něco povzbudivého nebo potěšujícího. Jeden bratr farář kázal po dobu dvou let pravidelně co čtrnáct dnů na text z knihy Jób, ale přiznám se, že si to nedokážu příliš představit. Ale přitom obsahuje perly, nad kterými stojí za to se zamyslet. A právě i ten náš přečtený text je jednou z takových perel.

Kniha Jób je kniha o utrpení o ztrátě, o zoufalství, nejistotě a depresi. Jób má sice přátele – Elífaze, Bildada a Sófara – ale upřímně řečeno, ti tomu také moc nepřidají. Přišli ho potěšit v jeho trápení, ale místo toho se z nich stali, jak říká sám Jób, „mizerní utěšitelé“ (**Slov, jako jsou tato, jsem už slyšel mnoho. Jste všichni mizerní utěšitelé. ČSP, Jób 16,2**). Jenom si představte situaci, kdy se vám v životě zhroutí úplně všechno. Přijdete o majetek, o zdraví, a zasáhne vás ta nejhlubší rodinná tragédie. Sedíte v popelu, zbídačení, zlomení. A v tu chvíli se u vás doma otevrou dveře a vstoupí vaši nejlepší přátelé z církve. Člověk by čekal, že přinesou polévku, obejmou vás, nebo budou prostě jen zticha plakat s vámi. Jenže se od nich dočkáte něčeho úplně jiného – přijdou s teologickým výkladem a PowerPointovou prezentací o tom, proč si za to můžete sami.

Přesně to se stalo Jóbovi. Text, který jsme četli, nepochází z úst Božích, a neříká ho ani zkoušený Jób. Autorem těchto slov je **Elífaz Témanický** – jeden z Jóbových přátel. Byl to určitě velice zbožný, vzdělaný a morální muž. Ale jeho teologie byla velice plochá: „Jsi-li spravedlivý, Bůh ti žehná a jsi bohatý. Jsi-li chudý a nemocný, stoprocentně jsi někde tajně zhřešil.“

Elífaz se v Jóbově případě zásadně mýlil. A Hospodin se na Elífaze také pro jeho slova rozhněval. Jób netrpěl kvůli svému hříchu, nebo kvůli tomu, že by miloval svůj majetek víc než Hospodina. A přesto v těchto třech verších, možná tak trochu omylem, vyslovil Elífaz **důležitou duchovní pravdu**. A to je potěšující i pro nás, kdo se občas stavíme za kazatelnu: Bůh dokáže použít i špatného kazatele, aby skrze něho řekl něco důležitého. Podívejme se dnes společně na tři kroky, které nás tento text učí na cestě od zdánlivého bezpečí k reálnému, živému vztahu s Bohem.

1. Krok první: Radikální inventura hodnot

Elífaz říká Jóbovi: „**Odlož do prachu svá zlatá zrnka, mezi potoční skaliska ofírské zlato.**“ (**Jób 22,24**)

Ofírské zlato bylo v tehdejší starověké době symbolem té nejvyšší možné kvality. Bylo to něco jako nejstabilnější měna, švýcarský frank, absolutní jistota. Něco jako dnes investiční zlato s ryzostí 99,9 %, nejvyšší luxus, jaký si člověk dokázal představit. Kdo měl ofírské zlato, ten něco znamenal, ten měl budoucnost, ten měl jistotu.

A co s ním má Jób podle Elífaze udělat? Má ho vzít a hodit ho do potoka mezi obyčejné kamení. Představte si, že by vám finanční poradce řekl: „Vezměte všechny své úspory, zrušte životní pojištění, stavební spoření, vyberte penzijní fondy, všechny ty peníze vezměte, jděte k nejbližší řece a naházejte to do vody.“ To by mohl udělat jenom blázen! Asi byste takového poradce velice rychle změnili.

Jenže v duchovním životě platí jiná matematika. Tento text nás nevolá k tomu, abychom zítra všichni povinně zkrachovali. Volá nás k něčemu mnohem hlubšímu: Ke vnitřnímu odpoutání od falešných jistot. Co je naším „ofírským zlatem“?

Umírá nějaký obchodník. Celý život strávil ve svém krámmě, ale už mu došly síly a je jasné, že se blíží ten okamžik, kdy vydechne naposledy. Celá rodina se shromáždí u jeho postele, všichni pláčou. A on najednou otevře oči a ptá se slabým hlasem: „*Moje drahá ženo, jsi tu se mnou?*“ Žena pláče: „*Ano, můj drahý, jsem tady.*“ - „*A co moje děti? Můj synu jsi tady?*“ - „*Ano, tati, jsem tady i s mojí manželkou a vnoučaty.*“ - „*A co moje dcera, je tady?*“ - *Ano, tatínku jsem tady i se svým nastávajícím.*“ Umírající se naráz posadí, rozhlédne se po pokoji a křičí: „*A kdo je teda dole v krámmě?*“

Nakonec, když Ježíš v Novém zákoně potkává bohatého mládence, je to podobná situace. Mladík se ptá, co má dělat, aby měl věčný život. Ježíš mu neříká, že majetek je hřích, ale vidí, že majetek je mladíkovým bohem. Proto mu říká: „**Prodej všechno, co máš, rozdej to chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne.**“ (Lk 18,22). Mladík odešel smutný, protože se nedokázal vzdát svého zlatu.

Ale ofírské zlato zdaleka nemusí být jenom peníze a majetek. Může to být **naše dobrá pověst, spoléhání se na vlastní schopnosti, náš intelekt, naše morální čistota nebo naše zásluhy**. Cokoli, o čem si říkáme: „Dokud mám tohle, tak je všechno v pořádku. Tak jsem zajištěný.“

Bůh po nás dnes nemusí nutně chtít, abychom všichni podepsali darovací smlouvu na svůj majetek a všechno rozdali. Ale vede nás k tomu, abychom si uvědomili, že kdykoli se upínáme na naše pozemské jistoty, jsme na hlubokém omylu. Že je nutné sesadit z trůnu ty bůžky, kterým je tak lákavé sloužit. A Bible říká: Pokud chceš zažít skutečného Boha, musíš tohle zlato pustit. Křesťanský autor C. S. Lewis kdysi poznamenal: „Bůh nám nemůže dát to, po čem toužíme, pokud máme ruce plné něčeho jiného.“

2. Krok druhý: Pravý poklad

A co se stane, když ty ruce konečně otevřeme a své zlato pustíme? Čteme to v další větě, v jednom z nejkrásnějších veršů Starého zákona: „**Pak bude Všemocný sám tvým zlatem, bude ti hromadou stříbra.**“ (Jób 22,25)

Elífaz neříká: „Zahod' zlato a buď chudák, který nemá vůbec nic“. Křesťanská víra není oslava bídy a nedostatku. Evangelium nikdy nekončí u toho, že nám Bůh něco bere. Na oplátku nám dává skutečné bohatství. Říká: „Dej mi své falešné, pomíjivé, pozemské zlato, a já ti dám místo něj sebe. Já sám budu tvým zlatem.“

To je úžasný obchod. Zlato vám mohou ukrást zloději nebo hackeři. Zlato ztrácí jakoukoliv hodnotu ve chvíli, kdy ležíte na jednotce intenzivní péče a nemůžete se nadechnout. Tam vám nepomůže ani ofírské zlato, ani bitcoin, ani akcie ČEZu. V té chvíli potřebujete Někoho, kdo má moc nad životem a nad smrtí. Potřebujete Všemocného.

A když se podíváme do dějin církve, najdeme celou řadu velkých postav, kteří to sami prožili:

Ve 4. století, v době rané církve žil významný teolog a církevní otec **Jan Zlatoústý (Chrysostomos)**. Byl to kazatel v Konstantinopoli, který mluvil tak ostře proti korupci a luxusu císařského dvora, až ho císařovna Eudoxia nechala zatknout a hrozila mu vyhnanstvím a popravou. Když ho císařští úředníci vyslyšali a snažili se ho zlomit, řekli mu: „Když nepřestaneš takto kázat, vezmeme ti všechnu majetek.“ Jan Zlatoústý se usmál a řekl: „Nemůžete mi vzít můj majetek, protože můj poklad je v nebi a moje zlato je Bůh.“ A tak přitvrdili: „Tak tě vyženeme z tvé vlasti a nikoho z přátel už neuvidíš!“ Jan odpověděl: „Nemůžete mě vyhnat, protože celá tato země patří mému Otci a kamkoliv mě pošlete, tam bude můj Bůh se mnou.“ Vyhrožovali mu: „Tak tě zabijeme!“ A Jan Zlatoústý klidně odvětil: „Můj život je skryt s Kristem v Bohu. Smrt pro mě znamená jen to, že budu svému Pokladu ještě blíž.“ Císařovna byla bezmocná. Proč? Protože nemůžete ožebračit člověka, jehož zlatem je Všemocný. Nemůžete zastrašit někoho, kdo už všechno své pozemské zlato odložil do prachu.

Jan Amos Komenský přišel během třicetileté války naprosto o všechno. Ve Fulneku mu shořela knihovna, přišel o milovanou manželku a děti, musel jako exulant opustit svou vlast. Z lidského pohledu

byl na mizině. Odložil své pozemské zlato – lépe řečeno mu bylo násilím vzato a zašlapáno do prachu. Ale poslechněme, co píše ve své nejznámější knize *Labyrint světa a ráj srdce*, když se setkává s Kristem: „Zde jsem, můj Pane Ježíši, vezmi si mě, tvůj jsem navěky... Obohat mě svým požehnáním, buď ty mým dědictvím.“ Komenský našel poklad, který nehoří. Našel zlato, které žádný císařský dekret nemohl zkonfiskovat. Všemocný se stal jeho zlatem a stříbrem.

Tak vypadá přechod od víry typu „Bože, požehnej mým plánům a mému majetku“ k víře „Bože, ty sám jsi mým největším požehnáním, i kdybych zítra neměl nic.“

3. Krok třetí: Blaho a pozvednutá tvář

A co je výsledkem, když se Všemocný stane naším pokladem? „***Tehdy najdeš blaho ve Všemocném, k Bohu pozvedneš svou tvář.***“ (*Jób 22,26*) Jsou tu zmíněny dvě věci: **blaho** (v jiných překladech *radost* nebo *potěšení*) a **pozvednutá tvář**.

Člověk, který uctívá své vlastní zlato, úspěch a jistoty, chodí nakonec světem se skloněnou hlavou. Proč? Protože se neustále dívá dolů do prachu, jestli se jeho poklad nesype, jestli mu ho někdo nebere, jestli se nekazí. Podvědomě víme, že o své pozemské zlato můžeme přijít během jedné vteřiny. Stačí jedna diagnóza od lékaře, jedna zbloudilá raketa pár set kilometrů od nás, jedna vládní reforma, jedna schůze poslanecké sněmovny a naše jistoty jsou pryč. Člověk, který staví na pozemském zlatě, chodí světem shrbený, s pohledem upřeným k zemi, plný obav.

Ale když je naše doufání, naše bezpečí ukotveno v Hospodinu, stane se s námi změna: **Můžeme pozvednout svou tvář k Bohu.** Pozvednout tvář znamená podívat se Mu do očí s důvěrou dítěte. Znamená to žít s narovnanou páteří. Už se nemusíme schovávat v křoví jako Adam a Eva poté, co selhali a zjistili, že jsou nazí. Už se nemusíme tvářit, jak jsme dokonalí a úspěšní, abychom si zasloužili uznání druhých lidí. Můžeme stát před Bohem takoví, jací jsme – chudí ve svých vlastních silách, ale nekonečně bohatí v Jeho milosti.

A „***tehdy najdeš blaho...***“. Skutečná, hluboká křesťanská radost není produktem příznivých okolností. Není to absence problémů. Je to přítomnost Všemocného Boha uprostřed našich problémů. Víte, jaký je rozdíl mezi optimismem a křesťanskou nadějí? Optimismus je víra, že všechno dopadne dobře. Křesťanská naděje je vědomí, že Bůh je se mnou, i když věci dopadnou špatně.

Jób to prokázal celým svým příběhem. Když o všechno přišel, neproklel Boha. Proč? Protože Jób nemiloval Boha kvůli tomu, co mu dal, ale pro to, kým pro něho Bůh byl. Bůh byl jeho zlatem i v té nejtemnější chvíli v prachu a popelu.

4. Závěr: Na co spoléháš?

Na co spoléháme? Na přelomu 19. a 20. století žil v Chicagu slavný evangelista D. L. Moody. Jednou k němu přišel mladý, velmi bohatý muž, který se obrátil na jednom z jeho shromáždění. Ten mladík byl nadšený, ale zároveň měl strach. Říká: „Pane Moody, já chci opravdu následovat Krista. Ale mám velký byznys, hodně peněz a bojím se, že mě to strhne zpátky. Co mám dělat? Mám všechno prodat a rozdat?“ Moody se na něj podíval a řekl: „Ne, nemusíš všechno prodat. Jen se ujisti, že ty vlastníš ty peníze, a ne že ty peníze vlastní tebe. Drž je v otevřené dlani. Když ti je Bůh nechá, užívej je k Jeho slávě. Když ti je vezme, řekni: ‚Odložil jsem svá zlatá zrnka do prachu, ale Všemocný zůstává mým zlatem.‘“

Nějaký muž uklouzl na okraji propasti. V poslední vteřině se mu ale podařilo zachytit kořene starého stromu. Visí nad hlubokou propastí, síly mu docházejí. Začne zoufale volat k nebi: „*Je tam nahoře někdo? Pomozte mi!*“ Najednou se z nebe ozve hluboký, klidný hlas: „*Ano, jsem tady. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Věř mi, já tě zachráním. Pusť se toho kořene.*“ Muž chvíli visí, vidí pod sebou tu hloubku, a pak znovu zvedne hlavu k nebi a volá: „*Haló! Je tam nahoře ještě někdo jiný?*“

To je příběh o nás. My chceme Boží záchranu, ale zároveň se křečovitě držíme svých vlastních „kořenů“, svého „zlata“, svých lidských jistot. Bojíme se pustit, protože máme pocit, že spadneme do prázdna. Slovo Boží nás ale ujišťuje, že pod námi není prázdnota. Je tam náruč Všemocného Boha.

Ježíš Kristus přišel na tuto zem a udělal přesně to, o čem mluví Elífaz. On, který byl králem slávy, odložil svoji slávu do prachu naší země. Stal se chudým, abychom my Jeho chudobou zbohatli. Nechal se přibít na kříž, abychom my mohli pozvednout svou tvář k Bohu.

Pokud jsou naším ofířským zlatem ty naše jistoty, není se čemu divit, že se v noci budíme a převalujeme na posteli. Ale když učiníme naším pokladem, našimi hromadami zlata a stříbra a naším blahem Hospodina, najdeme trvalou radost, pak budeme mít v srdci pravou svobodu a budeme moci s narovnanými zády a radostným srdcem pozvednout svou tvář k Jeho trůnu.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi opustil nebeskou slávu a sestoupil jsi do prachu naší země, abys nás zachránil. Vyznáváme, že tak často lpíme na svém vlastním „zlatě“ – na svých zásluhách, penězích, pravdách a jistotách. Dej nám, prosíme, odvahu tyto falešné bůžky odložit. Buď ty sám naším jediným pokladem, naší radostí a naším bezpečím. Děkujeme, že díky tvému kříži můžeme k Otci pozvedat svou tvář bez strachu a s plnou důvěrou. Amen.*